

VAN BOTERBERG TOT SUPERHEFFING**1953**

Jaar	Melkveehouders / koeien	Melkkoeien x 1000	Melk/vet/eiwit gem. / koe	Melkgeld cent/kg.	Melk Mln. kg	Kaas ¹⁾ mln. kg.	Boter ¹⁾ mln. kg.	Boterberg mln. kg.	M-Melkp. mln. kg
1939		1.566	3.520 / 3,24	6,20	5.512	121 / 69 / 52	108 / 50 / 56		
1952		1.485	3.775 / 3,68	25,27	5.601	145 / 55 / 78	73 / 28 / 50		
1953		1.505	3.880 / 3,71	24,00	5.830	159 / 78 / 86	83 / 29 / 53		
1954		1.548	3.870 / 3,72	25,51	5.863	163 / 64 / 92	82 / 32 / 52		

1) productie / consumptie / export mln. kg.

1953			
1953-01-09	LC	Zuivelfonds kan terugbetalen 22 van iedere 100 gulden heffing	
1953-01-29	ZZNB	Melkrijvaststelling geschied volgens ingewikkelde regeling	
1953-02-28	LC	Zuivelexport beliep in 1952 ruim 827 miljoen	
1953-03-25	LC	Finse coaster KALLSÖ komt boter halen voor de Russen	
1953-04-16	ZD	Consumptiemelk in Zeeland wordt Maandag duurder	
1953-04-18	LC	Zuivelfonds stort tien miljoen gulden terug	
1953-04-21	LC	Duitse boterinvoer loopt de laatste jaren terug	
1953-05-13	NvhN	Reactie op de huidige zuivelmarkt	
1953-06-08	LC	Commentaar: 'Geen onverdeelde vreugde over grotere zuivelproductie'	
1953-06-08	LC	Tweede restitutie uit Zuivelfonds III	
1953-06-27	PenM	Boter delft onderspit tegen margarine, behalve in België!	
1953-07-17	LC	Heffing Zuivelfonds verlaagd tot 20 ct	
1953-08-11	LC	Zuivelfonds betaalt Belgische melkpoeder	
1953-09-18	ZD	FNZ. bijeen: 'Boer en Zuivelorganisatie tevreden over 1952.'	
1953-11-03	ZZNB	Stichting voor de Landbouw stelt voor: f 20,75 bij 3,7 pct. vet	
1953-11-19	LC	Enorme productie, ook bij de Friese stamboekkoeien	
1953-11-27	PZC	Melkprijs voor 1954, Garantieprijs gem. 20,6 ct. bij 3,7 % vet	
1953-12-07	LC	Zuivelfonds IV betaalt 18 mln. gulden terug	
1953-12-24	NvhN	Voortaan alleen verpakte boter. Koelhuisboter apart gemerkt	

1953

Leeuwarder Courant, 1953-01-09

Zuivelfonds kan terugbetalen 22 van iedere 100 gulden heffing

Het Zuivelfonds -III, dat door het bedrijf voor zuivel tussen November 1951 en November 1952 werd beheerd, sluit met een batig saldo van zeventien miljoen gulden.

Dit Zuivelfonds wordt gevormd uit heffingen, die bestemd zijn om eventueel zwakke punten in de zuivelafzet te verevenen.

Berekend wordt, dat per 100 gulden heffing over genoemde periode 22 gulden in de loop van dit jaar aan degenen, op wier rekening het fonds werd gevormd, zal kunnen worden terugbetaald.

Het inkoopbureau voor zuivel (I.V.Z.), waar de industrie tijdelijke overschotten kan inleveren, beschikt nog over 1651 ton boter, doch heeft geen kaas of melkpoeder in voorraad. Zoals de zaken thans staan zal de verkoop van deze boter het batig saldo eerder vergroten dan verkleinen. Eind April kan het *Zuivelfonds-III* definitief worden afgesloten.

Zuivelfonds-III 1951/1952 afsluiting

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1953-01-29

ook MAP Schouwen-Duiveland

Afdeling Duiveland C.M.M.C.¹

Melkpreisvaststelling geschied volgens ingewikkelde regeling

Fabrieksprijs voor veehouders is vrije prijs

Onder voorzitterschap van de heer D. Eveleens en in tegenwoordigheid van het voltallige bestuur van de afdeling Duiveland van de C.M.M.C., de organisatie van de melkveehouders-slijters in Zeeland, werd in hotel Storm te Bruinisse een vergadering gehouden met de leden der afdeling Bruinisse.

De heer C. Zee, adviseur dier organisatie en secretaris van de *Zeeuwse Melkfederatie* heeft op deze vergadering het melkpreisbeleid van de regering toegelicht en de positie van de melkveehouders op Schouwen-Duiveland behandeld.

De melkpreis wordt vastgesteld volgens een zeer ingewikkelde regeling. Door het *Landbouw Economisch Instituut* (LEI.) werd tot voor kort de garantieprijs voor de melk vastgesteld, berekend naar de kostprijs op de kleizuivelbedrijven plus 20 pct. ondernemerswinst. In November 1952 is hierin een wijziging gebracht en is voor het melkjaar 1952-'53 de kostprijs voor de zandbedrijven als garantieprijs genomen. Deze garantieprijs wordt berekend per kg. melk van 3,5 pct. vet. Nu heeft deze garantieprijs weinig betekenis zolang de, werkelijke prijs ver boven deze garantieprijs ligt, zoals tot dusver steeds in onze omgeving het geval was. De

¹ Coöperatieve Melk en MelkproductenCentrale een in 1949 opgerichte vereniging van veehouders, veehouders-slijters en slijters. (ZHN.)

fabrieksprijs die aan de veehouders wordt uitbetaald is een vrije prijs, die voortvloeit uit een overeenkomst tussen de V.Z. en de C.M.M.C.

Subsidie op consumptiemelk

Met de subsidie op de consumptiemelk staat het echter anders. Zou op de consumptiemelk geen toeslag worden gegeven dan was de prijs voor de consument 37 cent per liter, in plaats van 21 cent zoals thans. Begrijpelijk zijn met deze toeslagen grote bedragen gemoeid, die worden bijeengebracht gedeeltelijk door de boeren en voor een ander deel door de overheid. In 1952 bedroegen deze toeslagen voor de boeren (uit het Zuivelfonds), f 70 miljoen en door de overheid f 80 miljoen (Landbouwegalisatiefonds)

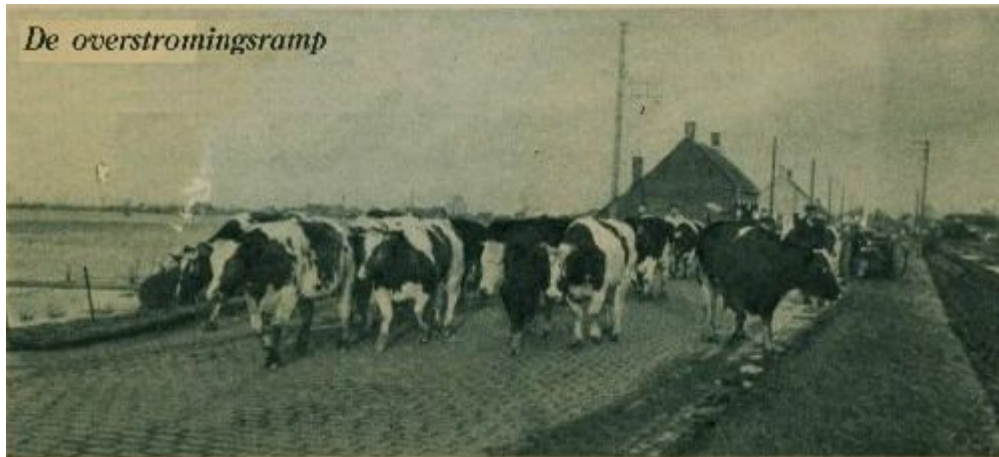
Op 19 April a.s. zal nu een andere regeling van kracht worden. De consumptiemelkprijs zal geleidelijk stijgen, misschien wordt in de toekomst de gehele consumptiemelkprijs vrijgelaten, al zal de opheffing van de subsidiëring wel over enkele jaren moeten worden uitgesmeerd.

De melkheffing, thans door de boeren betaald, wordt terug gebracht van 1,7 tot 1,1 cent per liter. De vaste detaillistenprijs wordt op stal gezet. Voor Schouwen-Duiveland is dit alles voorlopig echter niet ingrijpend.

Of al deze veranderingen verbeteringen zijn is moeilijk te zeggen. Door de melkprijs laag te houden is in de jaren na de oorlog het melkverbruik, belangrijk gestimuleerd. Vergeleken bij 1939 werd in 1952 39 à 40 pct. meer melk verbruikt.

Al is in de afgelopen week de boterprijs niet onaanzienlijk gedaald, de vooruitzichten voor de zuivelexport blijven voorlopig nog vrij gunstig, door het wereldtekort aan dierlijk eiwit en vet. [...]

1953 Februari ramp – zie MAP Zeeland

Leeuwarder Courant, 1953-02-28

Zuivelexport beliep in 1952 ruim 827 miljoen

condens grootste post

De definitieve cijfers over de zuivelexport in 1952 geven een eindcijfer van f 827,152 Mln. (v.j. f 705,938). De stijging van de export werd volgens het orgaan van de Kon. Nederlandse Zuivelbond FNZ. geenszins alleen veroorzaakt door de hogere prijzen, maar ook door een toeneming der geëxperteerde hoeveelheden. Alleen aan boter werd minder uitgevoerd, welke kleinere hoeveelheid niettemin een hogere opbrengst opleverde.

De hoogste totale opbrengst werd in 1952 geleverd door de condens met f 283.292.000. Voor het eerst was de condens de hoogste zuivelpost, wat echter niet wil zeggen, dat dit product ook de hoogste deviezenopbrengst gaf, aangezien ter bepaling daarvan de waarde van het blik, dat eerst ingevoerd moet worden dient te worden afgetrokken. Ook is suiker bij condens een belangrijke toegevoegde waarde, die uiteraard niet door de veehouderij wordt geproduceerd en ten dele zelfs moet worden ingevoerd. Vooral de export van volle condens zonder suiker nam toe. n.l. van ruim 45.000 ton in 1951 tot ruim 68.000 ton in 1952. De waarde daarvan steeg van bijna 52 tot ruim 80 miljoen gulden.

De boter export bereikte een hoeveelheid van bijna 50.000 ton (v.j. 54.000) de waarde steeg tot f 257 miljoen (v.j. f 238 mln.) Boter blijft dus onveranderd in feite het belangrijkste zuivel agrarische exportproduct. De dichtst bijzijnde post is de opbrengst van de eieren, die ruim f 227 miljoen bedroeg. De derde op de zuivellijst is de kaas. Alle kaassoorten bij elkander bereikten een exportgewicht van 78.000 ton (v.j. 72.666) waaruit een rustige stijging van onze kaasuitvoer blijkt. De waarde steeg tot ruim f 197 miljoen (v.j. f 175 mill.) De uitvoer van melk en room begint een belangrijke exportpost te worden. De export van consumptiemelk bereikte een hoeveelheid van 36.890 ton (v.j. 18.872) met een waarde van f 17 miljoen (f 8 miljoen). Die van room 3.534 ton (3.228) waarde f 8.6 mill. (v.j. f 8 mill.)

Kranten, 02/02/1953; p. 5/643

FEBRUARI 1953 STORMRAMP.....

Het Zuivelfonds geeft een miljoen

De georganiseerde landbouw en zuivelbereiding heeft een miljoen gulden beschikbaar gesteld. Voorlopig komt deze bijdrage uit het Zuivelfonds, dat door de rundveehouderij uit eigen middelen wordt bijeengebracht.

Coaster *KALLSÖ* komt boter halen voor de Russen

HARLINGEN, Met een handige zwaai dreven de beide drijvende kranen in de Harlinger haven de kistjes en vaten boter in het ruim van de Finse coaster *Kallsö*. De boter van de Lijempf verdween in het voorste ruim en de vaten van de Frico in het achterste. Op de kade stond een vrachtauto uit Oudehaske en uit de auto verdween de boter rechtstreeks in het schip.

Naast de vertrouwde namen van de afzenders Lyempf en Frico. Holland, stond een minder vertrouwde naam op de kisten en vaten t.w. die van de ontvanger Prodintorg-Moscow, Het is reeds de vijfde maal, dat de *Kallsö*, die met een koelruimte is uitgerust, de haven van Harlingen aandoet en met de lading van gister heeft ze reeks 1500 ton boter uit Friesland gehaald, welke door de Sovjet-Unie is gekocht en die naar een Oostduitse haven wordt vervoerd. Naar gebleken is, blijft in ieder geval een deel van deze boter in Oost-Duitsland.

Deze boter-export naar Rusland vormt een onderdeel van de transactie van 11.000 ton, welke het **I.V.Z.** enige tijd geleden met de Prodintorg heeft afgesloten. Behalve uitvoer van boter is er op het ogenblik ook sprake van een kaasexport naar Rusland. Het I.V.Z. (het in- en verkoopbureau voor zuivel) heeft vorige week de afgifte van kaas stopgezet, hoewel er grote voorraden zijn opgeslagen, die in de afgelopen maanden onverkoopbaar bleken, maar die nu bij een oplopende kaasprijs wel weer voor een deel aftrek vonden. Op de kaasbeurs in Leeuwarden werd Vrijdag aangenomen, dat het I.V.Z. een transactie van 1750 ton kaas met de Russen heeft afgesloten. De voormalige suikerfabriek van Franeker, die tijdelijk kaaspakhuis van het I.V.Z. is geweest, zal dan ook wel weer leeg raken, net als voorheen.

Zeeuwsch Dagblad, 1953-04-16; p. 1/6

Na het vrijgeven van de melkprijzen.

Consumptiemelk in Zeeland wordt Maandag duurder

Hoofdbestuur der Melkfederatie neemt vandaag de beslissing.

Nu de prijzen van de consumptiemelk met ingang van Maandag 20 April worden vrijgegeven, laat het zich aanzien, dat de melk en de melkproducten in Zeeland met ingang van Maandag a.s. duurder zullen worden. Aan de hand van een ontwerp-prijsregeling voor consumptiemelk en consumptiemelkproducten zal het hoofdbestuur van de Zeeuwse Melkfederatie vandaag over de prijzen beslissen. Aan dit ontwerp-prijsregeling, dat nog vastgesteld moet worden, ontlenuen we, dat 1 liter consumptiemelk op Schouwen-Duiveland, St. Philipsland, Noord- en Zuid-Beveland en Zeeuwsch-Vlaanderen van 22 ct. per liter gebracht wordt op 24 et. Voor Tholen zal deze prijs waarschijnlijk zijn 23 ct. en voor Walcheren 22 ct. Dezelfde prijzen zijn voorgesteld voor de losse gepasteuriseerde fabrieksmelk.

Voor de gesteriliseerde flessenmelk is voor Walcheren voorgesteld 29 ct., voor Tholen 30 ct. en voor overig Zeeland 31 ct. Verder wordt de prijs voor melkyogurt voor geheel Zeeland met één cent verhoogd. De slagroom voor de verwerkende bedrijven zal wellicht in prijs dalen.

Gisterenmiddag werden in de „Prins van Oranje” te Goes de leden van de Melkfederatie op Z.-Beveland gehoord over de door het hoofdbestuur voorgestelde prijsverhogingen. De vergadering ging in principe accoord met het voorstel om zich aan de bindende prijsregeling van het hoofdbestuur te houden. Het hoofdbestuur zal maatregelen nemen tegen leden en niet-leden, die zich niet aan de prijsvoorschriften houden.

Goes is tegen.

Ter vergadering bleek, dat vooral de Goese melkhandelaren tegen de verhoging van 2 ct. per liter waren. Gepleit werd om het bedrag van 22 ct. per liter te handhaven. Ook had men er ernstige bezwaren tegen, dat de melk op Walcheren 2 ct. per liter goedkoper was dan op Zuid-Beveland. Ook anderen hadden bezwaren tegen de prijsverhoging.

Tevoren had de heer C. Zee uit Middelburg college gegeven over de ingewikkelde berekening van de melkprijs. Hij zette uiteen, dat nu de prijzen zijn vrij gegeven, het Bedrijfsschap voor Zuivel de bevoegdheid heeft gekregen, om bij het optreden van excessen prijsregelend op te treden. Zo wordt de consument beschermd tegen te hoge prijzen. Ook wordt er ingegrepen, als de boeren minder dan 20 ct. per liter krijgen. Tegen lage prijzen voor de consument wordt niet opgetreden.

De subsidies van de regering en uit het *zuivelfonds* voor melkproducten blijven gehandhaafd. De toeslagen, gebaseerd op de tekortkomende-gebieden-regeling verdwijnt. Hiervoor is een onbevredigende regeling in de plaats gekomen, aldus de heer Zee.

Als oorzaak van de verhoogde melkprijzen noemde de heer Zee de hoge vervoerskosten in Zeeland. Zeeland is geen melkveegebied. In Friesland bedragen de afhaalkosten van de melk 0.4 ct per kg. en in Zeeland 1.5 ct. per kg. De Melkfederatie heeft het vrij geven van de consumptieprijzen van melk dankbaar als gelegenheid aangegrepen om de prijzen te verhogen.

De Melkfederatie, zo zei de heer Zee tenslotte, tracht te komen tot een bindende prijsregeling voor de leden. Dit streven moet lukken, want anders komen er te veel economische winddraaiingen, die nadelig zijn voor iedereen, behalve voor de consument. In de vergadering, die werd geleid door ir. Minderhoud, werd nog een krachtig pleidooi gehouden om de eenheid te bewaren.

Leeuwarder Courant, 1953-04-18

***Zuivelfonds* stort tien miljoen gulden terug**

Naar het A.N.P. verneemt heeft het bedrijfsschap voor zuivel besloten voorshands tien miljoen gulden uit het *zuivelfonds-III* terug te betalen aan de melkveehouders, die in het *zuivelfonds* heffingen hebben gestort.

Dit bedrag komt overeen met ongeveer 13 pct van de in het melkjaar November 1951 tot November 1952 gestorte gelden. Het is niet onmogelijk, dat op deze terugstorting nog een tweede zal volgen, maar zeker is zulks niet.

Uit het *zuivelfonds-IV* is in Februari een miljoen gulden aan het Rampenfonds geschonken

Landbouw en Veeteelt

Duitse boterimport loopt de laatste jaren terug

Ondanks de hogere prijs eten onze Oosterburen meer boter dan wij

(Van een landbouwmewerker)

Hoezeer Duitsland, wat de botervoorziening betreft, streeft naar zelfvoorziening, moge blijken uit het feit, dat in 1952 slechts ruim negenduizend (9014) ton werd ingevoerd, wat maar ruim een derde is van de import van 1951 (26.182 ton), niet meer dan een vijfde van die van 1950 en nog niet helemaal een tiende van die van 1938, toen 92.290 ton boter werd ingevoerd. Weliswaar heeft het cijfer voor 1938 betrekking op geheel Duitsland en die van de laatste jaren alleen op West-Duitsland, maar niettemin is de teruggang in 1951 en 1952 opmerkelijk en voor onze boterafzet weinig hoopgevend.

Het hoge invoerrecht (25 pct) is een belangrijke oorzaak van dit verschijnsel. Want daardoor wordt de buitenlandse boter vaak te duur om geplaatst te kunnen worden. En zo ziet men het merkwaardige verschijnsel, dat de hoeveelheden, die op grond van dat de handelsovereenkomsten het land mogen binnenkomen, vanwege de protectie en de marktsituatie doodeenvoudig geen afzet kunnen vinden. Zo heeft bijvoorbeeld Denemarken in 1952 zijn zijn Duits botercontingent bij lange na niet benut. Het mocht 15.000 ton leveren, maar bracht het slechts tot ruim 2500 ton! En Nederland kwam maar tot 1550 ton, wat het derde deel is van onze import van 1951 en circa één twaalfde van onze leverantie van boter aan West-Duitsland in 1950.

Protectie

Maar dat was voor de boterhandel op onze Oostelijke burens dan ook een bijzonder goed jaar. Sindsdien is het bergaf gegaan. De Duitse Landbouw, invloedrijk en van ouds protectionistisch ingesteld, heeft gedaan weten te krijgen dat de eigen productie behoorlijk wordt beschermd.

Van de aanvankelijke liberalisatie van de handel is zodoende, althans wat de boter betreft, niets terecht gekomen. Een hoog invoerrecht en stopzetting van de invoer in bepaalde tijden van het jaar hebben de uitvoer van boter naar dit land tot een minimum teruggebracht.

Het is de vraag, of dit zo kan blijven. Duitsland is, dank zij zijn exportindustrie, een van de grootste crediteuren van de Europese Betalingsunie met in December een tegoed van ongeveer 500 miljoen dollar. Dat brengt verplichtingen met zich mee. Zo verklaarde de voorzitter van de Deense Landbouwwaad dat de Duitse landbouwpolitiek weliswaar een interne aangelegenheid is, maar, zo zeide hij, als daardoor de wederzijdse handel met bijv. Denemarken ten gunste van Duitsland wordt scheefgetrokken, moeten wij daartegen waarschuwen.

Niettemin, op het ogenblik is de zaak nog net zo: de invoerrechten zijn hoog en de Duitse huisvrouw moet de boter duur betalen. Dat is in 1952 nog erger geworden vanwege de opheffing van de prijscontrole. Zodoende kostte de boter volgens Landbouwwereldnieuws in Dec. j.l. f 6,60 per kg. tegen f 5,74 in Dec. 1951. Dat het verbruik daardoor terugliep, is te begrijpen, temeer daar de margarineprijzen het gehele jaar door gedaald zijn (tot f 1,52 per kg in Dec. 1952)

De Duitsers moeten dus voor de boter heel wat meer betalen dan wij. En toch steeg – over het gehele jaar genomen – het verbruik van 316.000 ton in 1951 tot 332.000 ton in 1952. Hoeveel mensen er in West-Duitsland wonen, weten we niet precies, maar globaal genomen zal de boterconsumptie per hoofd er wel tweemaal zo groot zijn als in Nederland. Een wonderlijk verschijnsel, dat er op wijst, dat de prijs voor het verbruik niet de enige maatgevende factor is. Blijkbaar hebben de Duitsers voor goed en lekker eten meer over dan de Nederlanders.

Lichtpunten

Gelukkig zijn er over de agrarische export naar onze Oosterburen ook nog een paar goede feiten te melden. Ze hield de import van kaas en eieren behoorlijk stand. En bij beide producten heeft agrarisch Nederland een groot belang.

Aan eieren leverden wij in 1952 ruim 1000 miljoen stuks, aan kaas 18.600 ton. Waardoor wij bij de eieren verreweg de eerste en bij de kaas de tweede plaats innemen. Kunnen wij dus over de handel in eieren tevreden zijn, dat Dmemarken zowel in 1951 als in 1952 meer kaas leverde en ons land als hoofdleverancier verdrong, is minder prettig.

Wij hebben er al meer op gewezen: de Denen leggen zich de laatste jaren met grote energie toe op de bereiding van kaas. En met succes. De productie zowel als de export gaan daardoor voortdurend in stijgende lijn, terwijl Denemarken overal probeert hiervoor afzet te vinden. Waarbij Duitsland (met 40 pct. van de Deense uitvoer) de hoofdafnemer is. Dit moet in belangrijke mate worden toegeschreven aan het feit dat de Deense kaas steeds dertig öre (16.5 cent) per kg goedkoper wordt aangeboden dan de onze en bovendien door een krachtige verkoopactie wordt gesteund. Het zal goed zijn deze concurrent in de gaten te houden!

Bevredigend

Maar al met al was de kaasexport naar W. -Duitsland. naar hoeveelheid ten minste, in 1952 niet onbevredigend. Eigenlijk boven verwachting, want het Duitse invoerrecht op kaas (30 pct van de waarde) is nog hoger dan dat op boter.

Voor een dergelijk eerste voedingsmiddel is dit o.i. veel te hoog. Het lijkt eigenlijk nergens naar. De Denen hebben in December bij de besprekingen over de handelsovereenkomst voor 1953 dan ook erg op verlaging van de invoerrechten aangedrongen. Daartoe was te meer reden omdat de Duitse onderhandelaars dit een jaar daarvoor al hadden toegezegd. Nu waren ze echter tot geen enkele belofte te bewegen.

Zolang de protectie blijft - en dit geldt niet enkel voor W.-Duitsland - blijft ook de integratie van de Europese landbouw een vrome wens! Een vrije handel tussen vrije landen is nog lang geen werkelijkheid.

Nieuwsblad van het Noorden, 1953-05-13

Reactie op de huidige zuivelmarkt

(Van onze landbouwmedewerker)

Nu het melkvee in het volle gras loopt en de melkaanvoer van de zuivelindustrie de top van het seizoen heeft bereikt, zijn de prijzen der zuivelproducten gedaald. Boter is het minst gevraagd en kan geleverd worden aan het *Aan- en Verkoopbureau van het Bedrijfschap*, met het *Zuivelfonds* en opslag in koelhuizen als stabiliserende, overbruggende elementen, indien de prijs beneden het gestelde minimum zou dalen. In dat verband is vermeldenswaard, dat in

plaats van boter de room uiteraard in bussen kan worden bewaard in de koelhuizen, want de daaruit later gefabriceerde boter is van verse niet te onderscheiden en heeft dus meer handelswaarde dan koelhuisboter.

Ook van melkpoeder neemt de vraag af en kaas is aanmerkelijk goedkoper geworden; in vorige jaren werd deze neergang vermeden door extra vraag in het buitenland wegens droogte en tekort aan veevoer in West-Europa en voorraadvorming. Thans rijst de vraag of de ondermelk in ons land weer tot veevoer zal worden verwerkt, want wegens de hogere waarde voor kaas en condens vervoederde men aan de varkens inplaats van onder- en karnemelk, meer producten met andere dierlijke eiwitten als diermeel en vismeel.

Als een typisch Benelux-verschijnsel tegenover de Belgische bezwaren wordt de Belgische ondermelk - uiteraard tegen lage prijzen - vrij naar ons land gespuid, dat er dus geen behoefte aan heeft. In België gaat de varkenshouderij niet in de richting van bacon en wordt voorgesteld in navolging van ons land, reuzel en varkensvet in de margarine voor te schrijven. Om onze zuivelproductie niet te ontwrichten en de kwaliteit te garanderen, wordt in ons land voorgesteld de ondermelkimport bij de grens tot veevoederdoeleinden te denatureren. Binnen onze grenzen is de apparatuur van onze zuivelindustrie inmiddels zodanig aangepast aan de variërende zuivel- en melkproductenmarkt, dat elke zuivelindustrie meer op haar natuurlijke melkwinningsgebied is aangewezen, waardoor het economisch melkvervoer wordt bevorderd.

Leeuwarder Courant 1953-06-08

Geen onverdeelde vreugde over grotere zuivelproductie

Oorzaken en gevolgen van toenemende melkopbrengst

(Van een landbouw-medewerker)

Hoewel de **overstromingsramp** aan ongeveer 10.000 melk- en kalfkoeien, ongeveer 0,7 pct. van de totale Nederlandse melkveestapel, het leven heeft gekost, blijkt dit van weinig invloed te zijn op de melkproductie in ons land. Deze was in de eerste drie maanden van dit jaar juist opmerkelijk groot. Vergeleken met het eerste kwartaal van 1952 nam de melkaanvoer aan de zuivelfabrieken in dezelfde periode van dit jaar toe met niet minder dan 7,3 pct. De cijfers zijn: 1952: 824.000 ton, 1953 884.000 ton of 60.000 ton, dus 60 miljoen kg melk meer.²

Hoe is deze grote stijging te verklaren? Zonder twijfel zullen velen in zuivelkringen zich deze vraag hebben gesteld. Het is niet gemakkelijk daarop een antwoord te geven. Beschouwt men de veestapel, dan blijkt uit de tellingen, dat deze beide jaren wel ongeveer even groot zal zijn geweest. In December 1951 waren er 1.486.000 melk- en kalfkoeien en in December 1952 1.481.000, dus nagenoeg evenveel, maar in ieder geval dit jaar niet meer. Bij de overstromingen zijn heel wat dieren verdronken (hoewel dit percentsgewijze niet van zulk een grote invloed op het totaal is), maar bovendien was er enige achteruitgang in melkopbrengst bij het geëvacueerde vee. De invloed van een ramp op de totale melkproductie kan zodoende in de eerste maanden daarna volgens het B.Z. op circa één procent worden begroot. De prestatie van het overige vee moet dus des te hoger worden aangeslagen.

---

2 Voor heel 1952 tov. 1953 4,5% (ZHN.)

Verklaring

Het *Bedrijfschap voor Zuivel* geeft in zijn overzicht van de melk- en zuivelpositie in Nederland in het eerste kwartaal van 1953 de volgende beschouwing: „Het weer was in het eerste kwartaal, wat de temperatuur betreft, zodanig, dat hiervan geen directe ongunstige invloed op de melkproductie van de op stal staande koeien uitging.

Voorals als gevolg van het hogere krachtvoer­verbruik bleef de melkaflevering in het huidige kwartaal vrij aanzienlijk boven die van het vorige jaar. Ook het uitblijven van een mond- en klauwzeer epidemie heeft een gunstige invloed gehad op de melkaflevering in deze staltijd in vergelijking met de stalperiode van 1951/52”.

Voor de verklaring van de grotere aanvoer van melk worden dus de twee laatstgenoemde factoren van het grootste belang geacht. Vorig jaar leden er veel koeien aan het mond- en klauwzeer of hadden er van te lijden gehad. Dat zet de melkgift altijd een heel stuk terug. Dit jaar was deze ziekte gelukkig bedwongen, kwam althans maar sporadisch meer voor. Dat het er daardoor dit jaar met de melkproductie beter voorstaat, ligt voor de hand.

Ook in Denemarken schrijft men het voor een belangrijk deel hieraan toe, dat thans de melk­aanvoer daar zoveel hoger ligt dan vorig jaar. Want ook daar heeft het vee vorig jaar zwaar van het mond- en klauwzeer te lijden gehad.

Ook de andere factor, een ruimere voorziening met krachtvoer, verdient alle aandacht. Als het waar is, dat daardoor de melkgift omhoog gaat - en geen practicus twijfelt daaraan - dan komt het streven van de regering om de import van krachtvoer zoveel mogelijk te beperken, toch wel in een bedenkelijk licht te staan. Jarenlang heeft minister Mansholt en met hem de landbouwvoorlichtingsdienst er op aangedrongen om het voer voor het vee zoveel mogelijk op eigen bodem te winnen. Een streven, waarvoor veel te zeggen valt, omdat daardoor de Nederlandse melkveehouderij, wat de voederbasis betreft, minder afhankelijk wordt van de toch altijd onzekere aanvoer van overzee.

Maar het is iets anders om te trachten de boeren te dwingen zich meer op de voederwinning toe te leggen door de aanvoer uit het buitenland kunstmatig te beperken. En dat is de laatste jaren gebeurd. De Overheid trad immers als alleen-importeur van veevoeder op en bepaalde, hoeveel er gedistribueerd zou worden.

Zelf beoordelen

Zou het niet beter zijn geweest om de invoer vrij te laten, zodat de boeren zelf hadden kunnen bepalen, hoeveel krachtvoer zij zouden willen kopen? Het komt ons voor, dat onze boeren best in staat zijn om zelf uit te maken, wat voor hen voordeliger is, meer voer zelf verbouwen, wat overigens ook kosten meebrengt, of meer krachtvoer kopen.

Daar de producten van eigen bodem over het algemeen te arm aan eiwit zijn, kan een krachtvoedergift zeer gunstige invloed hebben op de melkopbrengst en op de conditie van het vee. Aan de laatste factor wordt het ook toegeschreven, dat de toename van de melk­stroom t.o.v. 1952 zich ook nog in het weideseizoen heeft voortgezet. Dit blijkt uit de volgende cijfers van het B.Z. omtrent de melkaanvoer in de eerste twee weken van Mei:

	1953	1952
3- 9 Mei	126.812 ton	123.227 ton
10-16 Mei	131.983 ton	126.091 ton

Merkwaardig is ook de vrij sterke stijging van het vetgehalte. Dit werd reeds in het eerste kwartaal geconstateerd, terwijl voor de week van 10-16 Mei het gemiddelde vetpercentage 3,56 was tegen 3,51 in deze week van 1952. In hoeverre dit een gevolg is van het systematische fokken op hoog vet of misschien van de betere voeding, is moeilijk uit te maken.

Meer producten

Het gevolg van de ruimere melkaanvoer met daarbij bovendien wat hoger vet is natuurlijk geweest, dat er meer zuivelproducten zijn gemaakt. Vooral meer boter en kaas.

De productie van boter nam in het eerste kwartaal van 1953, vergeleken met 1952, toe met 19,5 % en die van fabriekskaas met 24,4 %.

Vreemd genoeg is men daarover in de zuivelwereld niet zo bar verheugd. Het gaat namelijk met de export en daardoor met de handel dit jaar niet zo best. Voor alle boter is op het moment lang geen plaats, zodat de laatste weken een groot deel van de productie aan het I.V.Z. (het inkoopbureau voor zuivelproducten) wordt aangeboden en dan voorlopig het koelhuis in gaat. Voor melkpoeder zijn de prijzen momenteel slecht en ook hiervan wordt een groot deel ingeleverd in afwachting van betere tijden. Gelukkig gaat de kaas nog goed weg, maar de prijzen zijn aanmerkelijk lager dan in 1952.

Omdat het met de afzet niet zo best gaat, is er dus geen onverdeelde vreugde over de stijging van de melk- en zuivelproductie. Europa is voor het ogenblik, aldus de hoofdredacteur van het *Officieel Orgaan van de Kon. Ned. Zuivelbond F.N.Z.*, rijkelijk voorzien van melk- en zuivelproducten, waardoor de uitvoer stroef loopt en overal de prijzen afbrokkelen.

Toch moeten wij wel in het oog houden, aldus het Off. Orgaan, dat de maand Mei altijd een verzadiging van de zuivelmarkt met zich meebrengt. Telken jare komen in de eerste weidemaand alarmerende berichten over afzetmoeilijkheden met de producten. Dikwijls zijn ze echter slechts van zeer voorbijgaande aard en in elk geval brengt het restant van het jaar een minder overvloedige melkproductie.

In dit verband wordt er aan herinnerd, dat vorig jaar de vrees bestond, dat de boter niet geplaatst zou kunnen worden. Daarom werd toen begonnen met de levering van 5000 ton aan Engeland. Dit bleek achteraf niet nodig te zijn geweest, doch de plotselinge omslag van de markt, die na de Meimaand volgde, had men moeilijk kunnen voorzien.

Hoe het nu dit jaar zal gaan, is natuurlijk nog niet te voorspellen. Maar daar ook in Duitsland en Frankrijk het voorjaar droog is geweest, is de kans op een spoedige betere markt voor zuivelproducten zeer wel mogelijk.

Amerika

Wat de internationale zuivelwereld ook veel zorgen baart, zijn de grote partijen onverkoopbare zuivelproducten in de Ver. Staten. Zou de Amerikaanse regering willen proberen deze in het buitenland op de markt te brengen, dan zou dit een ramp zijn. Dit heeft minister Mansholt in Washington gezegd en er is alle kans, dat men naar hem heeft geluisterd.

Er komt althans van over de Oceaan een goed bericht. De Amerikaanse regering is namelijk begonnen met de voorraden boter, ingekocht onder het prijssteunprogramma, weg te werken. Zo wordt er 23 miljoen kg ter beschikking van het leger gesteld tegen een prijs, overeenkomend met f 1.27 per kg. Het doel is blijkbaar de margarine te vervangen, die het Amerikaanse leger tot nu toe in grote hoeveelheden gebruikte. Verder gaat er ook eenzelfde hoeveelheid

naar liefdadige instellingen en is er elf miljoen kg bestemd voor schoolvoeding en soortgelijke doeleinden. Daarna blijft er nog circa 23 miljoen kg als onverkocht over.

Hoewel er ook nog aanzienlijke partijen kaas en melkpoeder in handen der Amerikaanse regering zijn, stemt deze regeling voor de boter toch tot tevredenheid. Het gevaar, dat deze voorraden tegen dumprijzen zouden worden uitgevoerd en de zuivelmarkt zouden ontreddeuren, is daarmee grotendeels voorbij.

Leeuwarder Courant, 1953-06-08

Tweede restitutie uit *Zuivelfonds-III*

Een tweede restitutie van acht gulden per gestorte 100 gulden zal worden gedaan uit het *zuivelfonds-III*, nadat reeds in April dertien gulden is terugbetaald.

Zodoende zullen, krachtens een besluit van het bedrijfschap voor zuivel in totaal 21 gulden worden terugbetaald voor elke 100 gulden, die in het melkprijsjaar Nov. 1951-Nov. 1952 aan heffing voor het *zuivelfonds* werden betaald.

De heffing voor het *zuivelfonds-III* bedroeg 45 cent per percent vet per 100 kilogram melk, hetgeen betekent, dat voor ongeveer 6350 kilogram melk van 3,5 procent vet 100 gulden aan heffing is betaald.³

Peel en Maas, 1953-06-27; p. 5/6

ook in MAP België

Boter delft onderspit tegen margarine, behalve in België!

Sinds vijftien jaren levert de markt voor eetbare oliën en vetten in steeds toenemende mate de benodigde grondstoffen op voor de fabricage van margarine.

Dit product verovert geleidelijk de plaats, welke vroeger door de boter werd ingenomen.

Tegelijkertijd kan men constateren, dat oliën en vetten, die vroeger voor de vervaardiging van zeep werden gebruikt, worden verdrongen door nieuwe chemische producten, waaruit de conclusie te trekken valt, dat de voortbrengselen der natuur meer en meer door de uitvloeisels van de menselijke wetenschap, derhalve kunstproducten worden vervangen in de moderne maatschappij.

Ook de rubberplantages, die te lijden hebben van de synthetische industrie, weten hiervan mee te spreken. Indien het procédé niet zo kostbaar was, zouden de hoeveelheden petroleumproducten, die uit steenkool kunnen worden verkregen voor de aardolie-industrie zorgwekkend kunnen zijn.

Intussen kan men in het merendeel van de boterproducerende landen sinds vijftien jaren vaststellen, dat het verbruik van margarine zeer sterk is toegenomen ten detrimente van het natuurproduct. In vele landen stelt men zich dan ook de vraag, of deze neiging blijvend zal zijn en zich mogelijk nog verder zal ontwikkelen. In elk geval geeft men zich in vakkringen en bij de bevoegde instanties wel degelijk rekenschap van het verschijnsel, dat wellicht aanleiding zal moeten geven tot een herziening van de prijscalculatie en van de gehele zuivelpolitiek der bij de aangelegenheid betrokken landen.

---

3 $6350 \times 0,035 = 222,25$ kg vet : $222,25 \times 0,45 = 100,0125$ gulden.....

Kenschetsende ontwikkeling der jongste vijftien jaren

De consumptie van eetbare vetten heeft zich sinds een eeuw aanmerkelijk uitgebreid en deze ontwikkeling wordt steeds duidelijker, ook per hoofd van de bevolking.

In West-Europa heeft deze consumptie zich sinds 1850 niet alleen verdubbeld als gevolg van het evenredige bevolkingsaccres maar ook, per hoofd. Het verbruik is derhalve sinds 100 jaren verviervoudigd. De consumptie van vetten is ongeveer in dezelfde mate toegenomen als de inkomens der verbruikers. Wanneer men aanneemt dat de wereldbevolking dagelijks met 70.000 hoofden groeit, dan zal over een tiental jaren het gebruik van eetbare vetten wederom met een derde zijn aangegroeid.

In principe zou dit een hoopvol feit behoren te zijn voor de boterproducenten producenten in de gehele wereld. Helaas wordt door statistische gegevens het bewijs geleverd, dat boter een ongelijke strijd heeft te voeren met margarine en meer en meer het onderspit moet delven.

In 1952 is dit voor het eerst aan het licht getreden in Amerika, doch reeds in 1951 hadden de Amerikanen slechts 4,4 kilogram boter per hoofd verbruikt tegen 7,4 kilogram tijdens de jaren 1937 en 1938. Over het algemeen kan men vaststellen, dat de margarine evenveel terrein heeft gewonnen als door de boter werd prijsgegeven.

In Groot-Brittannië is de boterconsumptie tussen 1931 en 1951 van 11,1 op 5,5 kilogram per hoofd, dus met 41 pct. gedaald, in Duitsland met 27 pct., in Nederland met 46 pct., in Zwitserland met 9, in Denemarken met 13, in Noorwegen met 32 pct. De drie uitzonderingen op deze regel zijn Frankrijk met een vermeerdering van het verbruik met 17, België met 40 en Zweden met 8 pct.

Maar het voorbeeld van Nederland is wel zeer kenschetsend. In dit zoveel melk en boter producerende land wordt thans zesmaal meer margarine dan boter gebruikt. Hierin ligt een waarschuwing, misschien ook wel een les, doch zeer zeker een bedreiging opgesloten.

De exportmogelijkheden voor boter worden er niet beter op. De kostprijs, de buitenlandse concurrentie en de opkomst van de margarine zullen een toenemend gevaar betekenen. Het is vooral de prijs, welke een grote rol speelt. Een kilogram boter kost evenveel als 2,3 kilogram margarine in Amerika, 2,8 kg in West-Duitsland, 2,2 kg in Engeland, 3,2 kg in België, 3,3 kg in Noorwegen en 2,4 kilogram in Nederland.

Dit enorme prijsverschil blijft de markt voor eetbare oliën en vetten beheersen. Het is een feit waarvoor men de ogen niet kan sluiten.

Leeuwarder Courant, 1953-07-17

Heffing Zuivelfonds-IV verlaagd tot 20 ct

Blijkens een rondschrijven van het *bedrijfschap voor zuivel* kan de heffing van het Zuivelfonds-IV verlaagd worden. Zulks is mogelijk, omdat de uitgaven van dit *Zuivelfonds* vermoedelijk met het reeds aanwezige saldo en de nog te verwachten inkomsten ongeveer in evenwicht zullen zijn.

Gedurende het lopende fonds zal, inplaats van de 30 cent per percent vet per 100 kilogram melk. slechts 20 cent worden berekend

Per 100 kilogram boerenkaas zal f 6,60 per 100 kg. inplaats van f, 9,85 worden geheven ⁴

---

4 Laatste, boerenkaasgegevens gegevens, uit Zeeuwsch Dagblad 18 juli 1953.

Zuivelfonds-IV betaalt Belgische melkpoeder

België ontmoet de laatste tijd moeilijkheden met het tot waarde brengen van de ondermelk, die bij de boterproductie vrij komt. Met het oog hierop wordt uit deze ondermelk o.m. magere melkpoeder volgens het verstuivingsprocedé bereid. De afzet van deze magere verstuivingspoeder levert echter voor de Belgen nog enkele problemen op. Daarom heeft het *bedrijfschap voor zuivel* besloten ten laste van het *zuivelfonds* de gelegenheid open te stellen een beperkte hoeveelheid in België geproduceerde magere verstuivingspoeder te doen inleveren bij het in- en verkoopbureau voor zuivel (I.V.Z). De prijs waartegen deze Belgische melkpoeder zal worden aangenomen is bij gelijke kwaliteit dezelfde als voor de Nederlandse magere melkpoeder.

Zeeuwsch Dagblad, 1953-09-18

Kon. Ned. Zuivelbond bijeen.

Boer en Zuivelorganisatie tevreden over 1952.

Bezwaren tegen ongelijkheid in de toeslag op de consumptiemelkprijs.

ROTTERDAM, 17 September. - Te Rotterdam is gistermiddag de algemene vergadering gehouden van de *Koninklijke Nederlandse Zuivelbond FNZ*.

De voorzitter, C. Th. E. graaf van Lynden van Sandenburg, was van oordeel, dat boer en zuivelorganisatie over het jaar 1952 tevreden kunnen zijn, ook wat de gezondheid van het vee betreft. De prijzen van de producten zijn goed geweest. De door de regering vastgestelde garantieprijs is volgens hem met tien procent overschreden, hetgeen hij een goed resultaat noemde. Er is echter een dalende tendens in de prijzen en voor zover de cijfers over 1953 bekend zijn, meent hij, dat men wel enigszins, een of twee procent, boven de garantie-prijs zal komen.

Graaf van Lynden van Sandenburg releveerde de werkzaamheden rond de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie en hij zei, dat het ontwerp voor een *productschap voor zuivel* ver was gevorderd, n.l. over de materiële inhoud waren werkgevers en -nemers het eens, behalve op één punt: het bestuur. De onderhandelingen zijn afgebroken en zoals spreker zei: „Een productschap voor zuivel is er nog lang niet”. Er zullen maatregelen beraamd moeten worden in verband met het verdwijnen van de bedrijfschappen oude stijl op 15 Febr. 1954.

De voorzitter herinnerde aan de op 18 April j.l. opgeheven maximumconsumptiemelkprijzen, hetgeen geen moeilijkheden had gegeven. Spreker had wel een bezwaar, n.l. dat men de toeslagen uit het *landbouwegalisatiefonds* op verschillende wijze heeft vastgesteld en hij zei, dat het bestuur op het standpunt staat, dat het verschil in de toeslagen dient te verdwijnen. Het zal, zo was het oordeel van de voorzitter, met het *Zuivelfonds* in 1953 wel lopen en hij meende, dat dit fonds met een belangrijk saldo zal sluiten. Ook de uitbetaling toeslag op melk naar kwaliteit had de aandacht van de voorzitter. Hij vestigde de aandacht op de door de minister

ingestelde commissie en hij hoopte, dat binnenkort resultaten tegemoet gezien kunnen worden.

Enige cijfers.

De secretaris, de heer J. A. Geluk, deelde daarna o.m. mee dat het aantal melk- en kalfkoeien bij de Mei-telling van dit jaar 1,6 pCt hoger bleek te zijn dan in 1952. De melklevering aan de fabrieken was het eerste halfjaar 1953 6 pCt hoger dan in de overeenkomstige periode van het vorige jaar.

De boterproductie nam in dezelfde periode met 16 pCt toe en de productie van fabriekskaas met 15 pCt. De productie van gecondenseerde melk was 3,5 pCt hoger dan het vorige jaar. Deze stijging komt geheel voor rekening van het ongesuikerde product, daar het gesuikerde product een daling vertoonde. Sterke vooruitgang gaf vooral de productie van magere melkpoeder te zien de productie van volle melkpoeder daalde met 20 pCt, terwijl die van mager poeder met 57 pCt. steeg.

Het verloop van een en ander is geheel in overeenstemming met de prijsverhoudingen. De uitvoercijfers, voor zover deze thans bekend zijn, tonen aan, dat de opbrengst 5 pCt lager is dan in de overeenkomstige periode van het vorige jaar. De uitgevoerde hoeveelheden zijn in het eerste halfjaar voor de kaas en de magere melkpoeder toegenomen, terwijl de uitvoer van boter en volle melkpoeder lager is dan in 1952. Ook de uitvoer van volle gecondenseerde melk is in het eerste halfjaar 1953 groter geweest dan in de overeenkomstige periode van 1952.

De Deense producten.

Tenslotte heeft dr ir D. de Waal, landbou wattaché voor Scandinavië te Kopenhagen enkele beschouwingen gegeven over de Deense melkhouderij en zuivelbereiding, toegelicht met cijfermateriaal. Volgens spreker zijn in Denemarken de omstandigheden gunstig voor agrarische export. De hoeveelheid melk per koe is in ons land gemiddeld groter dan in Denemarken, terwijl de totale melkproductie van Nederland ook iets groter is. De rundvleesproductie is daar groter dan in Nederland, aldus spreker.

Op het gebied van electrisch melken is men Nederland voor. In 1952 telde Denemarken 1381 zuivelfabrieken en in dat land, zo besloot dr ir de Waal, is vrijwel de gehele zuivelwereld op coöperatieve grondslag gebaseerd, althans wat boter en, in iets mindere mate, kaas betreft.

De Koninklijke Nederlandse Zuivelbond heeft zich in een telegram gericht tot de minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening. De bond zegt daarin, ernstige bezwaren te hebben tegen de ongelijkheid in de toeslag op de consumptiemelkprijs en verzoekt de minister te willen meewerken dat dit, verschil in toeslag zo spoedig mogelijk komt te vervallen.

De nieuwe melkprijs 1953 /'54

Stichting voor de Landbouw stelt voor: f 20,75 bij 3,7 pct. vet

Drie elementen bepalen beleid

Evenals vorige jaren hoeft de hoofdafdeling veehouderij van de *Stichting voor de Landbouw* ook nu geruime tijd ernstige aandacht besteed aan haar advies aan het hoofdbestuur inzake het melkprijsbeleid voor het melkprijsjaar 1 November 1953 tot 31 October 1954. De hoofdafdeling heeft, alvorens haar advies op te stellen, deze aangelegenheid doen bespreken in een kleine commissie van deskundigen, waarin, naast enkele leden uit haar midden, ook enige vertegenwoordigers van zuivelorganisaties zitting hadden.

In zijn Octobervergadering heeft het hoofdbestuur van de Stichting het voorstel der hoofdafdeling overgenomen, hetwelk luidt, dat het karakter van het melkprijsbeleid in het melkprijsjaar 1 Nov. 1953 tot 31 Oct. 1954 in het algemeen ongewijzigd kan worden gehandhaafd.

Dit beleid wordt gekenmerkt door de volgende drie elementen:

1. Een garantieprijs voor alle melk, welke aan fabrieken wordt afgeleverd, tot boerenkaas wordt verwerkt of welke in het vollemelkgebied in consumptie wordt gebracht;
2. een verrekenprijs voor de consumptiemelk;
3. een *zuivelfonds*.

Deze drie elementen vormen, volgens de Stichting, wezenlijke onderdelen van het melkprijsbeleid en zijn onverbreeklijk aan elkaar verbonden.

Zij heeft, bij het opstellen van haar advies omtrent de garantieprijs, speciaal rekening gehouden met het belang van deze melkprijsgarantie voor de zandgronden. De Stichting heeft op grond daarvan een prijs voorgesteld van f 20,75 per 100 kg. melk met 3,7 procent vet.

Als verrekenprijs voor de consumptiemelk stelt de *Stichting voor de Landbouw* voor f 22,75 per 100 kg. melk, eveneens met 3,7 pct. vet. Deze verrekenprijs - een vaste norm voor het gehele jaar - dient naar het oordeel van de Stichting over de garantieprijs nog een redelijke ondernemerswinst te bevatten. Deze winst wil de Stichting stellen op 10 pct.

Deze verrekenprijs is, zoals bekend, de norm voor het berekenen van de heffingen en toeslagen voor de melk, welke voor consumptiemelk worden bestemd. Als de zuivelwaarde van de melk boven de verrekenprijs ligt, wordt uit het *zuivelfonds* een toeslag - gelijk aan dit verschil - gegeven voor de melk, welke voor consumptie bestemd wordt; ligt de zuivelwaarde onder de verrekenprijs, dan zal ten gunste van het *zuivelfonds* een heffing - eveneens gelijk aan dit verschil - op deze melk worden gelegd. Het doel van de verrekenprijs is dus de schommelingen in de zuivelwaarde der melk geen invloed te doen uitoefenen op de prijs, welke als uitgangs-

Leeuwarder Courant 1953-09-03

De **boter** voor Rusland

In een artikel over de Russische boterproductie, dat enige dagen geleden in ons blad stond, worden enkele cijfers genoemd omtrent de hoeveelheid **boter**, die er o.a. door Nederland en Denemarken aan Rusland zijn verkocht. De genoemde hoeveelheden, resp. 18.000 en 10.000 ton blijken onjuist te zijn. Door het I.V.Z. wordt namelijk 13.500 ton aan Rusland geleverd en door Denemarken 6000 ton. Ter vermijding van misvattingen wijzen wij er voorts op, dat deze **boter** niet door bepaalde firma's geëxporteerd wordt, doch door het semi-overheidslichaam, het In- en Verkoopbureau voor Zuivel en het betreft hier de uit de markt genomen surplusvoorraden.

punt dient voor de berekening van de consumentenprijs. De natuurlijke meerwaarde van de consumptiemelk ondervindt geen invloed van de verrekenprijs.

Het voorstel nopens het vetgehalte bij de verrekenprijs baseert de Stichting op dezelfde overwegingen als zijn genoemd bij, de garantieprijs voor alle melk. Eveneens maakt de Stichting bij de verrekenprijs, t.a.v. de veranderingen in de lonen, hetzelfde voorbehoud als bij de garantieprijs.

Leeuwarder Courant, 1953-11-19

Enorme melkproductie, ook bij de Friese stamboekkoeien

Zo nu en dan leest men van enorme producties bij koeien en bij gelegenheid wordt er ook wel eens een koe tot wereldkampioene uitgeroepen. In Friesland wordt een mooie productie ook bewonderd, maar van de zijde van het Friesch Rundvee-Stamboek zijn er nooit kampioenen naar voren geschoven. Wanneer men dat hier zou doen, moet men dergelijke kampioenen van elders ook serieus nemen. Juist dat valt moeilijk, omdat deze topprestaties vaak onder zorgvuldig gecultiveerde omstandigheden tot stand komen.

Beter is het een gemiddelde van het stamboek naar voren te schuiven, want een zodanig cijfer geeft veel meer overtuiging inzake de stand van de fokkerij dan een zorgvuldig opgepoetst getal. Toch vindt men in Friesland ook wel veefokkers, die er de moeite voor over hebben een koe tot een bijzondere prestatie te brengen.

De top

De beste prestatie leverde vorig jaar wel Jenne 43 (geb. 1 Mei 1942), van H. K. Vogel uit Anjum, welk dier in 358 dagen een melkproductie van 10.625 kg had bij een vetgehalte van 4.31 pct. en met een boterproductie van 503 kg. De gemiddelde dagopbrengst van Jenne 43 was (bij gedeeltelijk driemaal melken) per dag 29.68 kg melk.

Jenne 43 was de enige koe, die boven de 10.500 kg uitkwam. Dan was er nog een oude koe, die boven de 10.000 kg kwam. We weten niet welk dier dat is. Als derde komt dan Anna 33 (geb. 1 April 1940), van F. G. v.d. Zee, ook uit Anjum. Het is een dier, dat al een hele reeks enorme producties per lactatieperiode achter de rug heeft. Anna 33 is met nog een vierjarige, koe de enige, die meer dan 9500 kg melk geeft. Voor Anna 33 was de productie 9500 kg met 3.78 pct. vet. 398 kg boter in 351 dagen. De gemiddelde dagproductie bedroeg 27.5 kg melk en ook zij werd gedurende een bepaalde periode driemaal per dag gemolken.

Gemiddeld

De gemiddelde productie van de (1570) tienjarige en oudere koeien in het F.R.S. bedroeg 5327 kg melk met 3.93 pct. vet. Van deze koeien waren er 399 die tussen de 5000 en 5500 kg zaten, 281 tussen 5500 en 6000. 188 tussen 6000 en 6500. 78 tussen 6500 en 7000, 40 tussen 7000 en 7500, twaalf tussen 7500 en 8000, vijf tussen 8000 en 8500, een tussen 8500 en 9000, een tussen 9500 en 10.000, een tussen 10.000 en 10.500 en een boven de 10.500 kg melk.

In Holland

Vanwege de *Coöp. Melk Centrale* (CMC.) in westelijk Nederland, die duizenden boeren telt, is een wedstrijd gehouden voor de beste productie-koe der aangesloten leden. Slechts koeien

met afgesloten melklijsten over tenminste zeven jaren en die verder al die jaren in het bedrijf van de deelnemer aanwezig waren. mochten mededingen. De koe met de hoogste productie per kalenderjaar, 6544 kg met een gemiddeld vetgehalte van 3.53 pct., stelde de eigenaar in staat gemiddeld 1448.84 per laar aan bruto-melkgeld te beuren. Weliswaar was er ook een koe met een gemiddelde productie van 7604 kg, maar deze moest van mededinging worden uitgesloten, wijl over vier lactatieperioden de lijsten ontbraken. Bij de tweede kampioene was de melkopbrengst f 1417.81 bij een melkproductie van gemiddeld 5694 kg en 4.13 pct. Vetgehalte.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1953-11-27

Garantieprijs voor de melk vastgesteld

Op 20,6 per kg met een vetgehalte van 3,7 procent

De minister van *Landbouw, Visserij. en Voedselvoorziening* heeft voor het melkjaar November 1953 – November 1954 de garantieprijs van de melk voor de boer vastgesteld op 20,6 cent per kilogram met een vetgehalte van 3,7 procent.⁵

In overeenstemming met de in het vorige jaar gevolgde gedragslijn, is de zgn. verrekenprijs voor consumptiemelk weer vastgesteld op 2 cent boven het niveau van de garantieprijs, dus op 22,6 cent per kilogram melk met een vetgehalte van 3,7 procent. Beide prijzen zijn weer gebaseerd op de door het *landbouweconomisch instituut* berekende gemiddelde kostprijs in de zandgebieden. In verband met de stijging van het gemiddelde vetgehalte zijn de prijzen niet meer zoals voorheen uitgedrukt per kilogram melk met een vetgehalte van 3,5 procent. doch per kilogram melk met een vetgehalte van 3,7 procent.

Indien men de garantieprijs en de verrekenprijs voor het melkprijsjaar 1953-1954 zou uitdrukken per kilogram melk met 3,5 procent vetgehalte, dan zouden ze resp. zijn vastgesteld op 19,5 cent (vorig jaar 20 cent) en 21,5 cent (vorig jaar 22 cent).

De relatieve verlaging van de garantieprijs met een halve cent is mogelijk, doordat de door het L.E.I. berekende gemiddelde kostprijs in de zandgebieden voor 1953-1954 één cent lager ligt, dan die van het vorige jaar.

Hiertegenover staat dat door de loonsverhoging per 1 Januari 1954 met een kostenstijging van bijna een halve cent per kilogram melk rekening moet worden gehouden. Deze wijziging van de garantie van de melkprijs voor de boer heeft geen invloed op de prijs voor de melk voor consumenten, dus op de zogenaamde „straatprijs”.

Leeuwarder Courant. 1953-12-07

5 ZZNB_1954-08-26 komt er een aanpassing ivm gestegen lonen naar f 21,40 / f 23,40

Zuivelfonds-IV betaalt 18 mln. gulden terug

De melkproducenten zullen uit het *Zuivelfonds-IV* een bedrag van achttien miljoen gulden terug ontvangen. Dit is de helft van de heffingen. Voor veehouders, die rechtstreeks aan de zuivelfabriek leveren, komt de uitkering neer op tien cent per procent vet per 100 kg. over alle gedurende het melkprijsjaar November 1952-'53 geleverde melk. (De heffing bedroeg twintig cent).

Nieuwsblad van het Noorden, 1953-12-24

Voortaan alleen verpakte boter

Koelhuisboter apart gemerkt

Het *Bedrijfschap voor Zuivel* heeft het uitspitten van boter uit het vat bij verkoop aan de consument verboden met ingang van 7 Januari 1954.

Dit besluit is genomen naar aanleiding van de ministeriële beschikking, dat koelhuisboter - waaronder wordt verstaan boter ouder dan 8 weken - ter onderscheiding voor het publiek op de verpakking de aanduiding „koelhuisboter” in rode kleur moet dragen.

Bij uitspitten van boter is een dergelijk onderscheid niet te zien en ter vermindering van de mogelijkheid van oneerlijke concurrentie heeft het Bedrijfschap bovenstaand besluit genomen. Het gevolg is, dat het publiek voortaan nog uitsluitend boter zal kunnen betrekken, welke is verpakt in pakjes, voorzien van het Rijksbotermerk en - voorzover het koelhuisboter betreft - bovendien van het rode opschrift „koelhuisboter”.